

Reaktivita

Samostatným problémem, který je třeba bedlivě prošetřit, je otázka, zda snad nemá hlubší smysl a oprávnění předpokládat, že ne všechny události (tj. všechna jsoucna, neboť jsoucna jsou vždy události nebo komplexy událostí, a to buď takové komplexy, které samy jsou událostmi vyššího řádu, nebo prostě „hromady“ událostí; podle toho mluvíme o „pravých“ nebo „nepravých“ jsoucnech) jsou schopny reagovat na jiné. V jednom omezení je věc docela jasná, totiž půjde-li o „nepravé“ události, které už jen proto nemohou samy na nic reagovat, neboť nejsou pravými celky (pokud lze v takovém případě metaforicky o nějakém „reagování“ mluvit, pak jeho skutečnými „subjekty“ a nositeli jsou „nižší“ složky, z nichž se zmíněná nepravá událost „skládá“). Jako příklad může sloužit chování některých „hromad“ v gravitačním poli, kdy se osvědčuje náš zvyk předpokládat, že větší hmota má vždycky jakési těžiště, s jehož pohybem pak počítáme, jako by reprezentoval pohyb celého tělesa. Naproti tomu s mnohem většími nesnázemi se setkáváme při řešení takřikajíc principiálních problémů zcela teoretického charakteru, kdy nějaké ověření ve skutečnosti přinejmenším prozatím není dost dobře možné. Teoretická fyzika se např. tohoto problému dočasně „zbavila“ tím, že se vyhýbá termínu „akce“, ale mluví o „interakcích“. To jí umožňuje se nestarat o to, zda virtuální kvanta nebo částice mají vůbec nějakou reaktivitu, zda jsou samy schopny reagovat. Termínem „interakce“ se pak zakryje tato otázka: nejsou jedinými „aktéry“ interakce mezi virtuálními a reálnými kvanty resp. částicemi jen ty, o nichž můžeme mluvit jako o reálných? Anebo můžeme právem přisoudit i oněm druhým schopnost akcí a tedy i reakcí? Již z tohoto důvodu je zřejmě nutné se zabývat rozdílem mezi akcí a reakcí. Zajisté je každá reakce možná jen jako akce, ale otázkou je, zda každá akce je schopná svůj průběh jistým způsobem „přizpůsobit“ dané situaci, tak aby k eventuelní reakci (na něco vnějšího) mohlo dojít.

(Berlín, 930513-2.)